
Nikdo neví, kolik věda vynáší... Ale stojí to za to

Nikdo neví, kolik věda vynáší... Ale stojí to za to

28.07.2010, Očima... .. Josefa Tučka

Vyplatí se věda? V době krize se správce státních pokladen ptají, kolik investice do vědy vynáší a jestli by nešly seškrtnat. Po světě existují studie, jež přínos vědy pro společnost propočítávají. Když je však rozebíral vědecký časopis Nature, zjistil, že se na ně nedá spoléhat. Srovnat všechny náklady a přínosy je nemožné. Vezměme si za příklad nový lék. Náklady na léčení pacienta se dají vyčíslit přesně. Ale přínos ne: některý pacient po vyléčení pracuje a platí daně, jiný je už v důchodu a o to déle čerpá penzi. Ekonomicky to je možná ztrátové, ale lidsky je to samozřejmě v pořádku. Nové technologie sice vytvářejí kvalifikovanější pracovní příležitosti, ale stará místa ničí. Jaký je v tom přínos? Vzhledem k tomu, že běžná výroba stejně odchází do levnější Asie, jsou kvalifikovanější pracovní místa pro vyspělý svět jedinou záchranou. Ať počítáme, jak počítáme. A odkdy dokdy počítat? Nejznámější současný český vědec Antonín Holý z Akademie věd už v šedesátých letech navázal na práci svých předchůdců, kteří zkoumali chemické látky s biologickými účinky. Na přelomu století dotáhl výzkum do podoby hned několika světově úspěšných protivirových léků. Vědecký výzkum totiž začíná snahou poznat, jak funguje příroda. Teprve z tohoto poznání vzniká praktické uplatnění. Zůstaňme ještě chvíli u příkladu Akademie věd. Tamní vědci také učí studenty. Jen pár z nich zůstane ve vědě, ostatní uplatní získané znalosti v běžné práci s moderními technologiemi, při nákupu vhodné licence ze zahraničí... Setkání s opravdovou vědou ke všemu ještě učí studenty racionálnímu myšlení. Tedy něčemu, co je v moderní společnosti úplně k nezaplacení.

Josef Tuček